

Uit de Hortus Het papyrusriet

door Daan Smit

Mozes' geboorte en opvoeding

„Maar langer kon zij hem niet verborgen houden; daarom nam zij voor hem een biezen kistje, bestreek het met asfalt en pek, legde het kind erin en zette het in het riet aan de oever van de Nijl;...”

Exodus 2:3-4

Profetie over Egypte

„Dan zal het water uit de zee verdrogen en de rivier drooglopen en opdrogen, zodat de rivieren stinken, de Nijlarmen van Egypte leeglopen en droog worden, riet en biezen verwelken.”

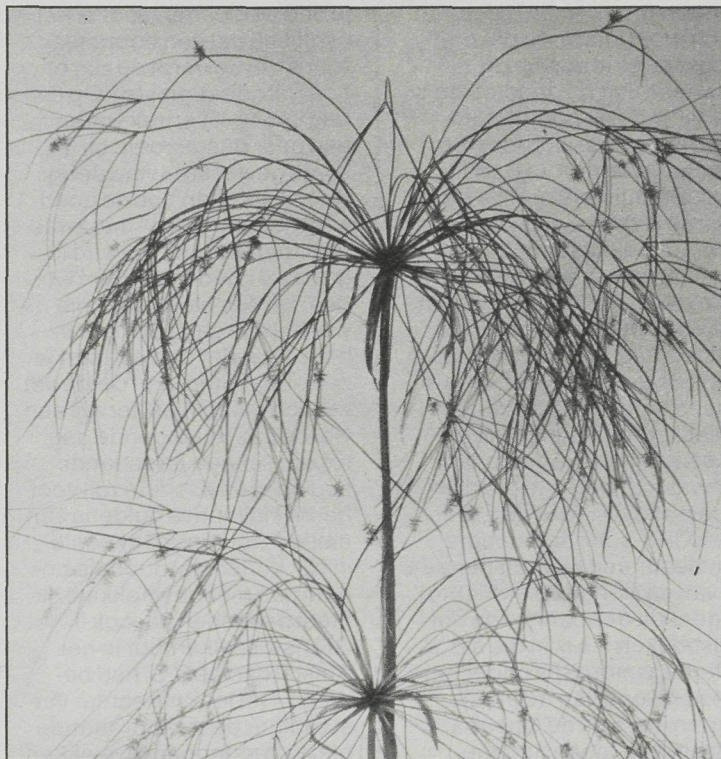
Jesaja 19:5-7

Het heil voor de verlost des Heren

„...want in de woestijn zullen wateren ontspringen en beken in de steppe, en het gloeiende zand zal tot een plas worden en het dorstige land tot waterbronnen; waar de jakhalzen verblijven en legeren, zal gras met riet en biezen zijn.”

Jesaja 35:6-7

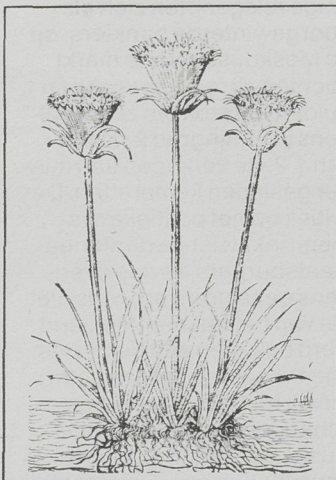
Cyperus papyrus behoort tot de bekendste Bijbelse planten. Het wordt dan ook direct geassocieerd met Mozes in het biezenkistje en uiteraard ook met papyrusrollen. Wat het laatste betreft werd dit vervaardigd uit de onderste gedeelten van de dikke, driekantige, stengels van het tot meer dan 3 meter hoog opschietende papyrusriet. De bereiding ervan was vrij simpel. De stengeldelen werden eerst geschild, en daarna in dunne overlangse plakjes gesneden, die dan met de zijanten over elkaar heen werden gelegd. Na te zijn besproeid met lijmhoudend water werden ze onder druk gedroogd om vervolgens tot de gewenste afmeting te worden gesneden. Voor het verkrijgen van een steviger kwaliteit

Enige stengels van het papyrusriet met bloeiwijzen

werden de dunne plakjes in verschillende lagen kruisgewijs aangebracht. Vanwege de lichte structuur van de stengels werden er ook kleine bootjes van gemaakt die goed op het water bleven drijven en o.m. werden gebruikt voor de visvangst. Ook werden van

die stengels matten gevlochten en schoeisel gemaakt. De jonge, pas uitlopende stengels dienden eveneens als voedsel terwijl de oudere delen als brandstof werden gebruikt, bij gebrek aan hout, dat in Egypte zeer schaars was.

Cyperus papyrus, een houtgravure uit een 17e eeuws kruidboek

Cyperus alternifolius

In de tijd van Mozes kwam deze moerasplant veelvuldig voor langs de oevers van de Nijl. Ook nu begroeit hij nog uitgestrekte gebieden in o.a. Noord-Afrika, waarbij de doorelkaarheen groeiende wortelstokken enorme drijvende massa's vormen die vrijwel ontoegankelijk zijn. Waterwegen in deze gebieden begroeid met papyrusriet zijn uiterst moeilijk bevaarbaar omdat die delen waar nog bootjes door kunnen constant veranderen. Vooral bij harde wind en storm verplaatsen de enorme drijvende eilanden zich snel en breken daarbij vaak in kleinere stukken die de vaargeulen dan blokkeren. De groei in hun natuurlijke verspreidingsgebieden is enorm en het lijkt dan ook zo eenvoudig een plant van het papyrusriet bij ons in de huiskamer — zonder moeilijkheden — te kunnen kweken.

Niets is echter minder waar!

In de eerste plaats heeft de plant erg veel behoefte aan licht. Dan is een vrij hoge temperatuur met de daarbij gepaard gaande hoge relatieve luchtvochtigheid van essentieel belang. Gekweekt in een waterdichte bak welke altijd gevuld dient te zijn, groeien ze, mits voldaan aan genoemde voorwaarden vrij goed. Ze kunnen dan zelfs gedurende de zomermaanden van eind mei tot begin september buiten op een zonnige, beschutte plaats gekweekt worden. De overwinteringsremperatuur mag niet beneden 15 °C liggen, anders zullen de dikke wortelstokken door de kou verrotten. In tegenstelling tot de parapluïplant, Cyperus alternifolius welke veel beter geschikt is voor kamercultuur, kan het papyrusriet niet d.m.v. bladstek worden voortgekweekt, doch uitsluitend door deling van de wortelstokken en via zaad.